

נזיר מו

עניין: "אחר" ו"אחרי"

מלבי"ם פרשת מצורע

את העולה אחר המעשה הזה עמש"ש. ובפ' זבין (פ' ט) ואחר תטהר אחר אחר לכולן (עמש"ש בסימן קצג) ובגזיר (דף מו) ואחר ישתה הנזיר יין רא"א אחר כל המעשים כולם וחכ"א אחר המעשה יחידי, מ"ט דחכמים יליף מן אחר התגלחו את נורו שהוא מעשה יחידי, (וי"ל דר"א ס"ל כדעת ר"ה במ"ד שם דס"ל בהפך דאחר מופלג ואחרי סמוך) ובברכות (דף ס) ואחר ילדה בת

לג ואחר יבא אל המחנה כ"מ שאמר מלת אחר היא סמיכת הדבר אחר דבר קודם לו כמ"ש בסנהדרין (דף קב) אחר הדבר הזה לא שב ירבעם מאי אחר א"ר אבא אחר שתפס הקב"ה לירבעם בכגדו. ויש הבדל בין אחר ובין אחרי. כמ"ש במדרש רבה (פ' מד) ר' יודן אומר אחר סמוך אחרי מופלג שמלת אחר מורה סמיכות הדבר אחר דבר א' קודם. ומלת אחרי מורה אחרי דברים או זמנים שונים. וכ"ד הספרא בכ"מ כמ"ש (בהר פרשה ג משנה יוד) אמר היובל סמוך ליובל, וכן בפ' בחקותי (פ"י) על אחר היובל יקדיש שדהו. ולקמן (פ' ג מ"ג) ואחר ישחט

גור אריה בראשית פרשת וירא כב, יז

הדבר, שהם אחורי הדבר. ולדעת רב הונא מכל מקום הפנים והאחורים הם נבדלים ומחולקים מגוף הדבר כמו שידוע¹, לפיכך סבירא ליה כי נוכל לומר "אחרי" מופלג².

אמנם מזה נלמוד כי לא³ כל מקום שנאמר "אחרי" שהוא מופלג בזמן הרבה⁴, כי אין האחורים הם בענין זה⁵, ואין חלוק בין שהוא מופלג הרבה ובין שהוא מופלג מעט – רק שהכתוב בא להפליגו, כמו "אחרי מות שני בני אהרן" (ויקרא טו, ב), שהכתוב בא לומר אחר שעבר מעשה הראשון ונשלם⁶ – היה מעשה זה אחרי⁷. לכן כל מקום שנאמר "אחר" שהוא מסמיך אותו, רוצה לומר כאילו היה ענין אחד, ולפיכך "אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברהם במחזה" (רי לעיל טו, ב), שהיה אברהם ירא שקבל שכרו (כ"ט טו), והשיב הקב"ה שלא קבל שכרו, הכתוב רוצה לומר כאילו היה מעשה אחד⁸, ולכך כתיב "אחר". אבל במקום הזה⁹ שכתוב "אחרי", אפילו היה סמוך בזמן הוא מופלג ממנו, שאין צריך שיהיה מופלג זמן ארוך, רק שאינו כמו מעשה אחד, וזהו מופלג שאמרו¹⁰. וברורים הם אלו דברים למי שיבין דבר תורה על אמיתתם:

ובכ"ר (מ"ה ט) אמרו ר' יודן ורב הונא תרוייהו בשם ר' יוסי בן זמרא, ר' יודן אמר כל מקום שנאמר "אחרי" – סמוך, "אחר" – מופלג, ורב הונא אמר כל מקום שנאמר "אחר" – סמוך, "אחרי" – מופלג. ומחלוקת שניהם כי חלוק יש בין "אחר" ובין "אחרי", כי "אחר" הפך קודם¹¹, ואחרי¹² הפך לפני¹³, וזה תמצא בכל מקום שכתב הוא¹⁴. ומפני זה כמו שנאמר "לפניו" ביו"ד הרבים, כך "אחרי" בלשון רבים¹⁵. וההפך שיש בין "אחר" ובין "אחרי" – כי "אחר" יאמר כאשר דבר זה היה קודם – ודבר זה היה אחר דבר פלוני¹⁶, אבל כאשר יאמר דבר זה הוא 'לפניו' או דבר זה 'אחרי', פירוש שהוא אחורי הדבר שהוא סוף הדבר, כמו "אחורי המשכן" (שמו"ט טו, יג). ודעת רב הונא¹⁷ כי כאשר כתיב "אחר הדברים" הוא סמוך, שאם היה מופלג איך יאמר שדבר זה היה אחר זה, וזה לא שייך רק כשהם סמוכים יחד זה לזה – שאז שייך לומר זה אחר זה¹⁸, אבל "אחרי" נאמר על מופלג, כמו שנוכל לומר פלוני היה לפני זה, או פלוני היה אחרי פלוני, ואין במשמעות¹⁹ זה שהם סמוכים²⁰. ולא שייך זה בלשון "אחר", שכאשר יאמר 'פלוני אחר פלוני' הוא סמוך לו. ולדעת רבי יודן²¹ היה אפכא, כי "אחרי" סמוך – מפני כי האחוריים וכן הפנים מצטרפים ומתחברים אל הדבר, וכאשר יאמר 'זה' הולך לפניו יומם" (שמו"ג, ב) (הרצון) [רוצה לומר] שהיה מצורף להם – מחובר להם, וכן האחוריים מצורפים אל

בראשית רבה פרשה מד

ה ר' יודן ור' הונא תרוייהו בשם ר' יוסי בן זמרא, ר' יודן אָמַר "בְּכָל מְקוֹם שֶׁנֶאֱמַר אַחֲרֵי סְמוּךְ, אַחֲרֵי מְפֻלָּג. וְר' הוֹנָא אָמַר בְּכָל מְקוֹם שֶׁנֶאֱמַר אַחֲרֵי מְפֻלָּג. אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אַחֲרֵי